

بنام خدا
قواعد درس 1 عربی یازدهم
موضوع: اسم تفضیل و اسم مکان

اسم تفضیل

تعریف اسم تفضیل: اسمی است که برای مقایسه کردن یک صفت و ویژگی بکار می رود و برتری کسی یا چیزی را بر کسی یا چیزی دیگر می رساند و نشان می دهد.

تعریفی دیگر از اسم تفضیل: هرگاه بخواهیم کم تر بودن یا زیادتر بودن صفتی را در کسی یا چیزی نسبت به دیگران مقایسه کنیم از اسم تفضیل استفاده می کنیم.

مثال: عَلِيٌّ أَعْلَمُ مِنْ حَسَنِ ← علی از حسن داناتر است.

أَسِيَا أَكْبَرُ قَارَةَ فِي الْعَالَمِ ← آسیا بزرگترین قاره دنیا است.

أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.

دوست داشتنی ترین بندگان خدا نزد خداوند سودمندترین آنها برای بندگانش است.

أُرِيدُ أَرْحَصَ مِنْ هَذَا. ← من ارزان تر از این می خواهم.

توجه: اسم تفضیل در زبان عربی بر دو وزن زیر می آید

1: وزن **أَفْعَل** {برای مذکر} ← اکبر، أصغر، أفضل، أحمد، أشجع، أكرم

2: وزن **فُعَلَى** {برای مؤنث} ← کبری، صغری، فضلی

{أول، أولى} {أدنی، دنیا} {أسفل، سفلی} {أعلى، علیا}

نکته 1: اسم تفضیل گاهی بر وزن {أفل} می آید.

مثال: ← أقل، أصح، أشد، أحب، أهم، أخص

ترجمه ← {کمتر، کمترین} {صحیح تر، صحیح ترین}

این کلمات در اصل {أقل، أصح، أشد، أحب، أهم، أخص} بوده اند ولی چون دو حرفشان تکراری است یکی را حذف و تشدید می گذاریم.

نکته 2: اسم تفضیل گاهی بر وزن {أفعی} می آید.

مثال: ← أخفی، أقوی، أعلى، أغلی، أثقی

ترجمه ← {پنهان تر، پنهان ترین} {گرانتر، گران ترین}

توجه کرونایی: در مبحث ترجمه اسم تفضیلها اشاره خواهیم کرد که

اسم تفضیل چه زمانی {تر} یا {ترین} می گیرند.

نکات مهم و استثناها

نکته 1: گاهی بعضی از اسمهای تفضیل مذکر دارای وزن مؤنث نیستند

مثال: ← أَحْمَد ، أَكْرَم ، أَشْجَع

نکته 2: اگر کلماتی بر وزن **أَفْعَل** باشند اما بر رنگ و عیب دلالت کنند

دیگر اسم تفضیل به حساب نمی آیند و **صفت** خواهند بود.

مثال: ← أَحْمَر {سرخ} ، أَحْمَق {نادان} ، أَبْکَم {لال} ، أَصْفَر {زرد}

توجه توجه: مؤنث این کلماتی که بر وزن **أَفْعَل** هستند و معنی رنگ و

عیب می دهند بر وزن **فُعْلَى** نمی آیند بلکه بر وزن **فَعْلَاء** می آیند.

مهم ترین عیب هاعبارتند از

{ أَبْکَم ، بَکْمَاء . لال } _ { أَخْرَس ، خَرَسَاء . گنگ }

{ أَعْوَج ، عَوْجَاء . کج } _ { أَحْمَق ، حَمَقَاء . نادان }

{ أَصَمِّ ، صَمَاء . کر } _ { أَحْوَل ، حَوْلَاء . لوچ }

{ أَعْمَى ، عَمِيَاء . کور } _ { أَبْلَه ، بَلْهَاء . سفیه }

مهم ترین رنگ ها عبارتند از ﴿﴾ ﴿﴾

{ اَسْوَد ، سَوْدَاء . سیاه } _ { اَخْضَر ، خَضْرَاء . سبز }
{ اَبْيَض ، بَيْضَاء . سفید } _ { اَحْمَر ، حَمْرَاء . قرمز }
{ اَزْرَق ، زَرْقَاء . آبی } _ { اَصْفَر ، صَفْرَاء . زرد }

﴿﴾ چگونگی ترجمه اسم تفضیل به فارسی ﴿﴾

● اسم تفضیل در زبان عربی معادل { صفت تفضیلی _ صفت برتر } و { صفت عالی _ صفت برترین } در زبان فارسی است.

ترجمه به صورت صفت تفضیلی : هر گاه بعد از اسم تفضیل { حرف جرّ مِنْ } بیاید آن اسم تفضیل به صورت { صفت تفضیلی } در فارسی ترجمه می گردد و علامت { تر } می گیرد.

مثال ← اَنْتَ اَفْضَلُ مِنْ وَحِيدٍ : تو برتر از وحید هستی.

مثال ← جَبَلٌ دِمَاوَنْدٌ اَعْلَى مِنْ جَبَلِ طَرْغِه

ترجمه ← کوه دماوند بلند تر از کوه طرغه است.

دقت کنید اسم تفضیلها همراه { حرف جرّ مِنْ } آمده اند.

ترجمه به صورت صفت عالی: هرگاه بعد از اسم تفضیل { حرف جرّ } نیامده باشد و یا به عبارتی دیگر اگر اسم تفضیل { مضاف باشد } یعنی به اسم بعد از خود اضافه شده باشد و دارای مضاف الیه باشد آن اسم تفضیل به صورت { صفت عالی } در فارسی ترجمه می گردد. و علامت { ترین } می گیرد.

مثال ← أنت أشجعُ التلاميذِ : تو شجاع ترین دانش آموزان هستی.

مثال ← الكسبُ الحلالِ من أفضلِ الأعمالِ

ترجمه ← بدست آوردن روزی حلال از بهترین کارها است.

دقت کنید اسم تفضیلها همراه { حرف جرّ من } نیامده اند.

روش جمع بستن اسم تفضیل

هرگاه اسم های تفضیلی را که بر وزن { أفعل } هستند بخواهیم به صورت جمع بیاوریم معمولاً بر وزن { أفاعِل } جمع بسته می شوند.

أكبر ← أكابر أعظم ← أعاظم أفضل ← أفاضل

نکته: البته اگر جمع مکسر بر وزن { **أَفَاعِل** } باشد ولی بر برتری دلالت نکند، دیگر آن اسم جمع، اسم تفضیل نیست، و باید به مفرد آن دقت کنیم و ببینیم آیا معنی برتری را می رساند یا خیر.

مثال: ← { **أَصَابِع** - انگشتان } که مفرد آن { **أَصْبَع** : انگشت } است و چون { **أَصْبَع** : انگشت } معنی برتری ندارد پس اسم تفضیل نیست.

مثال: ← { **أَمَاكِن** - مکانها } که مفرد آن { **أَمْكَن** : مکان } است و چون { **أَمْكَن** : مکان } معنی برتری ندارد پس اسم تفضیل نیست.

مثال: ← { **أَوَامِر** - فرمانها } { **أَسَاوِر** - دستبند ها } چون مفرد آنها { **أَمْر** و **سِوَار** } است و معنی برتری ندارند پس اسم تفضیل نیستند.

● اسم تفضیل مؤنث به صورت **جمع مؤنث سالم** جمع بسته می شود و بر وزن { **فُعَلِيَّات** } می آید.

مثال ← { **كُبْرَى** ← **كُبْرِيَّات** } { **صُغْرَى** ← **صُغْرِيَّات** }
{ **فُضْلَى** ← **فُضْلِيَّات** }

نکات مهم درباره اسم تفضیل

نکته 1: اسم تفضیلهایی که بر وزن { **أَفْعَى** } هستند، اگر به یک ضمیر متصل شوند الف کوتاه آخرشان به صورت کشیده { **ا** } نوشته می شود یعنی به شکل { **أَفْعَا** }

مثال ← **أَتَقَى** + **كُمُ** ← **أَتَقَاكُمْ**

نکته 2: اگر اسم تفضیل { **نکره باشد _ دارای ال نباشد** } برای مفرد، مثنی ، جمع، مذکر و مؤنث به شکل یکسان { **أَفْعَل** } به کار می رود و تغییر نمی کند.

مثال ← { **هُوَ أَفْضَلُ** } { **هِيَ أَفْضَلُ** } { **بِزِينَةٍ أَفْضَلُ** }
/ ← { **نَحْنُ أَفْضَلُ** } { **أَنَا أَفْضَلُ** }

نکته 3: برای مقایسه کردن میان دو اسم مؤنث از اسم تفضیل { **فُعْلَى** } که مؤنث است استفاده نمی کنیم و از اسم تفضیل مذکر استفاده می کنیم و آن را بر وزن { **أَفْعَل** } می آوریم.

مثال ← **مَرِيْمٌ أَعْلَمُ مِنْ فَاطِمَةَ**

مثال ← **هَذِهِ الشَّجَرَةُ أَطْوَلُ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ**

نکته 4: اگر بخواهیم اسم تفضیل را به عنوان صفتِ یک اسم مونث به کار ببریم، در این حالت غالباً اسم تفضیل بر وزن { **فُعَلَى** } می آید.

مثال ← **فَاطِمَةُ الْكُبْرَى** **التَّمِيذَةُ الْفُضْلَى**

کاربردهای وزن **أَفْعَل** در زبان عربی

توجه: وزن **أَفْعَل** در زبان عربی دارای کاربردهای زیر است.

1: به عنوان اسم تفضیل:

زَمِيلَكَ أَحْسَنُ الطُّلَابِ : همکلاسی تو بهترین دانش آموزان است

2: برای دلالت بر رنگ ها:

أَخْضَرَ: سبز أَبْيَضَ: سفید أَحْمَرَ: قرمز

3: برای دلالت بر عیب ها:

أَحْمَقَ: نادان أَبْلَهَ: سفیه أَعْوَجَ: کج أَبْكَمَ: گنگ

4: به عنوان مضارعِ اولِ شخصِ مفرد:

أنا أَحْسَنُ النَّاسِ: من به مردم نیکی می کنم.

5: به عنوانِ ماضیِ سومِ شخصِ مفردِ مذکرِ در بابِ افعال

هو أَحْسَنَ النَّاسِ: او به مردم نیکی کرد.

تفاوت دو کلمه آخر و آخر

أَخْرَ ← در اصل أَخْرَ بوده بر وزن أَفْعَلَ ترجمه ← دیگر
أَخْرَ {اسم تفضیل است} مونث آن ← أَخْرَى {بر وزن فُعْلَى}
جمع آن ← أَخْرُونَ، أَخْرِينُ، أَخْرِيَاتُ

أَخِرَ ← بر وزن فاعِلِ ترجمه ← پایان
أَخِرَ {اسم فاعِلِ است} مؤنث آن ← أَخِرَةَ
جمع آن ← أَخْرُونَ، أَخْرِينُ

درباره دو کلمه خیر و شرّ

دو کلمه خیر و شرّ:

الف: اگر این دو کلمه به معنی { **خوبتر و بدتر** } باشند اسم تفضیل به حساب می آیند و در این صورت بعد از آنها { **حرف جرّ مِنْ** } می آید.

مثال ← **العِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ** : علم **خوبتر** از مال است.

ب: اگر این دو کلمه به معنی { **بهترین و بدترین** } باشند اسم تفضیل به حساب می آیند و در این صورت بعد از آنها { **مضاف الیه** } می آید.

مثال ← **خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ**

بهترین مردم کسی است که به مردم نفع برساند.

ج: اگر این دو کلمه به معنی { **خوب و خوبی** } و { **بد و بدی** } باشند اسم تفضیل به حساب نمی آیند.

مثال ← **الْعَمَلُ الْخَيْرُ يَنْفَعُكَ** : کار خوب به تو سود می رساند.

مثال ← **فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ**

ترجمه ← هر کس ذره ای کار خوب انجام دهد آن را می بیند و هر

کس ذره ای کار **بد** انجام دهد آن را می بیند.

اسم مکان

تعریف اسم مکان : اسم مکان اسمی است که بر یک مکان دلالت می کند و مکان وقوع و انجام دادن فعل را نشان می دهد.

مثال ← {مَطْبَخ. آشپزخانه} ← مکان فعل طَبَخ. پختن

مثال ← {مَطْبَعَة. چاپ خانه} ← مکان فعل طَبَع. چاپ کردن

مثال ← {مَعْبَد. عبادتگاه} ← مکان فعل عَبَد. عبادت کردن

وزنهای اسم مکان

اسم مکان در عربی دارای سه وزن زیر می باشد

1. مَفْعَل : {مَسْكَن : محل سکونت} {مَعْبَد : عبادتگاه}

{مَصْنَع : کارخانه} {مَلْعَب : ورزشگاه} {مَشْهَد : منظره}

2. مَفْعَل : {مَغْرِب : مکان غروب} {مَسْجِد : مسجد} {مَحْفَل : انجمن} {مَشْرِق : مکان طلوع} {مَنْزِل : خانه}

3. مَفْعَلَة : {مَدْرَسَة : مدرسه} {مَكْتَبَة : کتابخانه}

{مَزْرَعَة : کارخانه} {مَطْبَعَة : چاپ خانه}

اسم مکان گاهی بر وزن {مَفال - مَفَلّ - مَفَعی} می آید.

مثال ← {مزار: زیارتگاه} {مقرّ: قرارگاه} {مقهی: قهوه خانه}
{مطار: فرودگاه} {محلّ: جا و مکان} {ماوی: پناهگاه}

نکته بسیار مهم: جمع اسم مکان بر وزن {مَفَاعِل} می آید.

مثال ← {معبّد. معايد} {مزرعة: مزارع} {مشهد: مشاهد}
{مدرسة: مدارس} {مجلس: مجالس} {محفل: محافل}

نکته کنکوری: یک کلمه برای اینکه اسم مکان در نظر گرفته شود باید همزمان دارای دو ویژگی باشد.

- 1: کلمه مورد نظر باید بر یکی از وزنهای اسم مکان باشد.
- 2: کلمه مورد نظر باید بر معنای اسم مکان دلالت داشته باشد.

مثال ← تمام مثالهایی که در بالا ذکر شده اند اسم مکانند.

هشدار: پس اگر کلمه ای همزمان دارای این دو شرط نباشد دیگر اسم مکان به حساب نمی آید.

مثال ← {بیت : خانه} {صیدلیّة : داروخانه} {کَهْف : غار}

{جامعة : دانشگاه} {مکارم : بزرگواریها} {مفاخر : بزرگان}

{مصالح : دوراندیشی ها} {مشاکل : مشکلات} {موانع}

توجه کنید این کلمات هیچکدام از دو شرط اسم مکان بودن را با هم ندارند پس با داشتن یک شرط اسم مکان به حساب نمی آیند.

تست‌های کنکوری از موضوع اسم تفضیل و اسم مکان

دانش آموزان عزیز توجه کنید حالا که موضوع اسم تفضیل و اسم مکان را به خوبی یاد گرفتید من مجموعه ای از تست‌های کنکور سراسری و آزمون‌های آزمایشی را برای شما می‌آورم و اطمینان دارم که شما می‌توانید بعد از یادگیری قواعد، جواب تست‌ها را پیدا کنید و تست‌ها را تحلیل کنید.

عَيَّنَ العبارة التي لا تَشْتَمِلُ عَلَى اسم التَّفْضِيلِ :

١- إِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ إِخْتَارْنَا الْآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا !

٢- مَنْ هِيَ أَوَّلُ شَهِيدَةٍ فِي الْإِسْلَامِ !

٣- أَحْسَنُ الْمَعْلَمِ شَرَحَ الدَّرْسَ !

٤- بِأَنَّ رَبُّكَ أَوْحَى لَهَا !

عَيَّنَ كلمة « أَحْسَنُ » يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَقِيَّةِ فِي النَّوعِ :

١- قِضَاءُ الْعُطْلَةِ فِي الْخَارِجِ أَحْسَنُ مِنْ قِضَاءِ الْعُطْلَةِ فِي الْمَنْزِلِ !

٢- الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ أَحْسَنُ مِنَ الصَّلَاةِ فِي الْمَنْزِلِ !

٣- وَ جَادِلْهُمْ بِآلَتِي هِيَ أَحْسَنُ !

٤- مَا أَحْسَنَ أَنْ تُسَاعِدَ أَخَاكَ !

عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ لِمُؤَنَّثٍ :

١- وَلَا آخِرَةَ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى !

٢- الْجَبَانُ أَوْلَى أَلَا يَحْتَرَمُهُ أَحَدٌ !

٣- مَا تَعْمَلُ مِنْ خَيْرٍ فِي الدُّنْيَا تَجِدُ ثَمْرَتَهُ فِي الْآخِرَةِ !

٤- هَذِهِ الظَّاهِرَةُ الطَّبِيعِيَّةُ تُعَدُّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ العُظْمَى !

عَيْنَ كَلِمَةِ « شَرٌّ » لَا تَدُلُّ عَلَى التَّفْضِيلِ :

١- شَرُّ أصدقائكَ مَنْ هُوَ ذُو وَجْهَيْنِ وَلسَانَيْنِ !

٢- اجْتَنِبْ شَرَّ الأَعْمَالِ وَهُوَ الخِيَانَةُ فِي الأَمَانَةِ !

٣- جَاءَ النَّبِيُّ (ص) وَالدُّنْيَا مَمْلُوءَةٌ بِالشَّرِّ !

٤- لَا تَتَكَلَّمْ قَبْلَ أَنْ تَتَأَمَّلَ، هَذَا شَرٌّ لَكَ !

عَيْنَ كَلِمَةِ « خَيْر » تَدُلُّ عَلَى التَّفْضِيلِ :

١- قَدْ تَكْرَهُ أَمْرًا وَاللَّهُ جَعَلَهُ خَيْرًا لَكَ وَقَدْ تُحِبُّ شَيْئًا وَاللَّهُ جَعَلَهُ شَرًّا لَكَ!

٢- قَدْ يَجْعَلُ اللَّهُ خَيْرًا فِي شَيْءٍ مِمَّا تَكْرَهُهُ فِي بَدَايَةِ !

٣- خَيْرَنَا رَبُّنَا بِاخْتِيَارِ الْأَعْمَالِ مِنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ !

٤- أَحَبُّ أَنْ أَقُومَ بِخَيْرِ الْأَعْمَالِ فِي الْحَيَاةِ !

عَيْنَ كَلِمَةِ « خَيْر » اسْمُ التَّفْضِيلِ فَقَطْ :

١- هَذَا عِزْمٌ رَاسِخٌ وَهُوَ خَيْرٌ لَكَ وَ لِوَصُولِكَ إِلَى هَدْفِكَ !

٢- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يُجْبِرُ نَفْسَهُ عَلَى الْخَيْرِ !

٣- هَذَا الدَّوَاءُ خَيْرٌ لَكَ وَ لِمُعَالَجَةِ مَرَضِكَ !

٤- خُلِقْتَ خَيْرٌ عِنْدَمَا تَدْرُسُ مَعِي !

عَيْن « خَيْر » اسم التفضيل :

١- يَبْقَى الخَيْرِ حَتَّى يَرَى صَاحِبَهُ ثَمَرَتَهُ !

٢- وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ خَيْرًا لَهُمْ !

٣- أَخْبَرْتُهُ عَنْهُ بِأَصْنَافِ الْخَيْرِ !

٤- لَا خَيْرَ فِي وُدِّ امْرِئٍ مُتَلَوِّنٍ !

عَيْن كلمة « أَوَّل » لا تَدُلُّ عَلَى التَّفْضِيلِ :

١- لِأَنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَرْوَاحَنَا !

٢- الْحَسَدُ أَوَّلُ خَطِيئَةٍ ظَهَرَتْ فِي السَّمَاوَاتِ !

٣- مَاذَا يُسَمِّي السَّيْرَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ !

٤- أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ نُورِي !

عَيْنَ ما لَيْسَ فِيهِ اسم التفضيل :

١- بعض الأوقات المال يَكُونُ شَرَّ النِّعَمِ في يد الإنسان !

٢- دَخَلَ في المَجْلِسِ رَجُلٌ ذو وجه أسود !

٣- هِيَ أَهَمُّ مباني المسجد أمره ببناءه !

٤- الرَّجُلُ الشُّجَاعُ أَحَقُّ أَنْ يُقَدَّرَ !

عَيْنَ كلمة « أَعْلَمُ » تَدُلُّ عَلَى التَّفْضِيلِ :

١- قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أم الله !

٢- لا أَعْلَمُ عَنْهُ أَكْثَرَ مِنْ أَنَّهُ كَانَ مُعَلِّمًا !

٣- تَعَلَّمْ ما في نَفْسِي وَلا أَعْلَمُ ما في نَفْسِكَ !

٤- أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ ما لا تَعْلَمُونَ !

عَيْنُ مَا يُوجَدُ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ :

١- سَمِعْتُ أَنَّ أَرْبَعَ طَالِبَاتٍ رَسَبْنَ فِي الإِمْتِحَانَاتِ !

٢- اشْتَرَيْتُ سِرْوَالاً أَصْفَرَ مِنْ هَذَا الْمَتَجَرِّ !

٣- مَنْ أَغْرَقَ فِي الْمَدْحِ وَالذَّمِّ فَهُوَ الْأَحْمَقُ !

٤- أَحَبُّ أَنْ أَقْوَمَ بِخَيْرِ الْأَعْمَالِ فِي الْحَيَاةِ !

عَيْنُ مَا فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ :

١- إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ مَنْ يَنْتَفِعُ النَّاسَ !

٢- فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ !

٣- حَكَمَ ذَوَا الْقَرْنَيْنِ الْبِلَادَ وَأَصْلَحَ الْفَاسِدِينَ مِنْهُمْ !

٤- أَحَبُّ تَنَاوُلِ الرُّمَّانِ لِأَنَّ الرُّمَّانَ مِنَ الْفَوَاكِهِ الْمَفِيدَةِ !

عَيْنِ الْخَطَأِ فِي التَّرْجُمَةِ :

۱- رَبُّ سُكُوتٍ أَبْلَغُ مِنَ الْكَلَامِ :

چه بسا سکوتی رساتر از سخن گفتن باشد .

۲- التَّجَسُّسُ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا :

جاسوسی از بزرگترین گناهان در آیین ما است .

۳- الْغَيْبَةُ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ :

غیبت از مهم ترین دلیل های قطع ارتباط میان مردم است .

۴- فَعَلَيْنَا أَنْ لَا نَذْكُرَ عُيُوبَ الْآخِرِينَ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ :

پس ما باید عیب های دیگران را با سخنی پوشیده ذکر نکنیم .

عَيْنِ اسْمِ التَّفْضِيلِ يَخْتَلِفُ فِي الْمَعْنَى :

۱- عَلَّقَ إِبْرَاهِيمُ الْفَأْسَ عَلَى كَتِفِ الصَّنَمِ الْأَكْبَرِ وَتَرَكَ الْمَعْبَدَ !

۲- إِنَّ رَبَّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ !

۳- ذَهَبْتُ إِلَى الصَّيْدَلِيَّةِ لِأَشْتَرِيَ الدَّوَاءَ لِأَخْتِي الصَّغْرَى !

۴- اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ !

عَيْن اسم التفضيل يختلف في الترجمة:

- ١- احترق أكبر البيوت في هذه المدينة ليلة أمس !
- ٢- استطعتُ أن أقرأ أصعب الكتب في مجال الأدب !
- ٣- صديقي الأفهم أحسن إلى والديه تكريماً لهما !
- ٤- وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ !

عَيْن ما لَيْس فيه اسم التفضيل :

- ١- الكعبةُ أوَّلُ بيتٍ وضعَهُ اللهُ لِلنَّاسِ !
- ٢- أريدُ الآنَ أنْ أتحدَّثَ عنْ موضوعٍ آخرٍ !
- ٣- أظنُّ أنَّ هذا الإقترَاحَ لَيْسَ فيه أيُّ خَيْرٍ !
- ٤- الصَّيْفُ في حرارته أَشَدُّ مِنَ الشَّتَاءِ في برده !

عَيْنَ الخَطَأِ (في التفضيل) : « انساني ٩٨ »

- ١- لاشكَّ أَنَّ لغة القرآن أبْلغ من جميع اللّغات الأخرى !
- ٢- إِنَّ أُخْتِي الصَّغْرَى هِيَ التلميذة الكبرى في الصّف !
- ٣- معلّمونا في المدرسة مِنْ أفاضل معلّمي البلاد !
- ٤- هذه التلميذة صُغْرَى مِنْ زميلاتِها في الصّف !

عَيْنَ ما فيه اسم التفضيل : « انساني ٩٨ خارج »

- ١- السخيّ أكرم هؤلاء الفقراء !
- ٢- أنا أعلم أَنَّ هذا ليس مفيداً !
- ٣- هُوَ عَصَى رَبِّه فندم على عمله !
- ٤- الإجابة الحسنى تتعلّق بأخي !

عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ : « رياضي ٩٨ »

١- اتَّقِ النَّاسَ مِنْ لَا يَخَافُ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ !

٢- كَانَ مِنْ بَيْنِ أَصْدِقَائِي مَنْ هُوَ أَنْجَحُ التَّلَامِيذِ !

٣- أَعْلَمُ مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ فَهُوَ عَلِيمٌ !

٤- إِنَّ اللَّوْنَ الْأَبْيَضَ أَحْسَنُ لَوْنٍ لِأَلْبَسَةِ الْمَرَضَاتِ !

عَيْنَ الْخَطَأِ عَنِ اسْمِ التَّفْضِيلِ : « عمومي ٩٨ خارج »

١- الْحَدِيقَةُ الصَّغْرَى مَعَ الْأَشْجَارِ الْمُثْمِرَةِ أَحْسَنُ مِنَ الْحَدِيقَةِ الْكُبْرَى
مِنْ دُونَ الْأَثْمَارِ !

٢- الْإِخْوَانُ الَّذِينَ يُسَاعِدُونَنَا فِي أُمُورِنَا الصَّعْبَةِ خَيْرُ إِخْوَانٍ فِي حَيَاتِنَا !

٣- إِنَّ الْأَعْمَالَ الَّتِي نَعْمَلُهَا لِكَسْبِ الْحَلَالِ فَضْلٌ مِنْ بَقِيَّةِ أَعْمَالِنَا !

٤- سَاعَاتُ تَفَكُّرِنَا فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ أَقَلُّ مِنْ نَوْمِنَا عَادَةً !

عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ « اسم التفضيل » (زبان ٩٨)

- ١- أفاضلنا من يُحبُّونَ العلمَ ويعملونَ به !
- ٢- أَحَبُّ المعلمينَ الذينَ ينفعونَ النَّاسَ بأعمالهم !
- ٣- حُسنَ الخلقِ أَثقلُ الأعمالِ عندَ اللهِ مِنْ عبادِهِ !
- ٤- أَحَبُّ إخواننا من يرشدوننا إلى فهم عيوبنا بكلام لِين !

عَيْنَ كَلِمَةِ « خَيْرٍ » لَيْسَتْ « اسم التفضيل » : (هنر ٩٨)

- ١- الخَيْرِ فِي مَا وَقَعَ !
- ٢- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يُجْبِرُ نَفْسَهُ عَلَى الْخَيْرِ !
- ٣- خَيْرُ الْأَعْمَالِ أَوْسَطُهَا !
- ٤- أَحَبُّ أَنْ أَقُومَ بِخَيْرِ الْأَعْمَالِ فَرَا حَيَاةٍ !

عَيْنَ ما يدلّ على **المكان** : (انساني ٩٨)

١- هُوَ من **مُقاتلينا** !

٢- يَمْشونَ في **مساكنهم** !

٣- هُوَ مِنْ **مفاخر أمتنا** !

٤- **مصالح** الأُمَّة نحفظها !

عَيْنَ ما فيه اسم **المكان** :

١- **مَعْرِفَة** الإنسان تساعد على كشف الأسرار !

٢- وصل العُمّال إلى **بيوتهم** قبل **مَغْرِب** الشّمس !

٣- **مَصَادِر** النفط و الغاز في قارّة آسيا أكبر وأكثر !

٤- لا يَقْبَلُ المجتهد **المشاكل** و يُكسّر **الموانع** !

عَيْنَ ما ليس فيه اسم مكان :

- ١- أسرارُ **المقابر** أغربُ ما يشاهده أحمدُ في مدينة الموتى !
- ٢- الموسيقي لوقت العمل في **المكاتب** مفتاحٌ للعمل الجيّد !
- ٣- شجرةُ النَّفطِ شجرةٌ يُستخدِمُها المزارعونَ كسياجٍ حوْلَ **المزارع** !
- ٤- التزم ب**مكارم** الأخلاق لتحصل على رضى ربّك !

عَيْنَ العبارة التي لا تشمل على اسم التفضيل و المكان معاً :

- ١- أنتَ في هذا المجلس تكون **أحقّ** الناس بالحكم !
- ٢- ذهبتُ إلى **مصنّع** أختي **الصغرى** !
- ٣- أسرارُ **المقابر** أغربُ ما يشاهده أحمدُ في مدينة الموتى !
- ٤- وَ لَأَخِرَةٌ خَيْرٌ لَكَ مِنَ **الأولى** !

عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ :

- ١- التَّجَسُّسُ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا !
- ٢- مَكْتَبُنَا الْغَنِيَّةُ أَكْبَرُ الْمَكْتَبَاتِ فِي الْبَلَدِ !
- ٣- أَحْتَاجُ إِلَى قَائِمَةِ الْمَكَاتِبِ فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ !
- ٤- هُنَاكَ مَكَاتِبٌ عَدِيدَةٌ، أَعْظَمُهَا مَكْتَبَةُ جَنْدِي سَابُورِ !

عَيْنَ مَا يَدُلُّ عَلَى الْمَكَانِ :

- ١- السَّبَبُ الْمَاضِي كَانَ مَوْعِدَ نَامِعِ الْأَصْدِقَاءِ الْقَدَمَاءِ !
- ٢- مِنْ حُسْنِ الْحِظِّ أَنَّ الْعَدَالَهَ تَجْرِي فِي الْمَحَاكِمِ !
- ٣- هُنَاكَ مُزَارِعُونَ يَعْمَلُونَ حَتَّى مَغْرِبِ الشَّمْسِ !
- ٤- كُلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ إِلَّا وَعَاءَ الْعِلْمِ !

موضوع جزوه : اسم تفضیل و اسم مکان

کتاب : عربی یازدهم انسانی و تجربی و ریاضی

درس اول عربی یازدهم

نویسنده : لقمان سلطانی راد

دبیر عربی از شهرستان بوکان

منتظر پیشنهادات و انتقادات شما هستیم. 09143813591

توجه : دانش آموزان و دوستان گرامی قواعد این جزوه از جایی کپی نشده است و با دقت و وسواس زیاد و به صورتی که برای شما در این ایام کرونایی قابل فهم باشد نوشته شده است. در ضمن سؤالات کنکوری مربوط به درس را که همکاران دیگر جمع آوری کرده اند بعد از قواعد برای شما آورده ام تا بعد از فهم قواعد با چگونگی طرح سؤال در کنکور نیز آشنا شوید.